

Ordinaziun tar la lescha da scola (ordinaziun da scola)

sa basond sin l'art. 45 al. 1 da la constituziun chantunala ¹⁾ e sin l'art. 97 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola) ²⁾

relaschada da la regenza ils 25 da settember 2012

I. Instituziuns responsablas per la scola

Art. 1

Mintga instituziun responsabla per la scola è obligada d'admetter scolaras e scolars da vischnancas vischinas che n'han betg las purschidas publicas correspondentas per laschar frequentar la scola, premess che l'infrastructura e che persunas d'instrucziun avunda sajan avant maun.

Obligaziun
d'admissiun

Art. 2

¹ En cas d'ina collavuraziun contractuala tenor l'artitgel 5 surpiglia la vischnanca da domicil ils daners da scola ed ils custs da transport, nun che l'instituziun responsabla per la scola fixeschia in'autra regulaziun. Ina participaziun als custs da las persunas cun la pussanza dals geniturs n'è betg admissa.

Daners da scola

² Ils daners da scola cumpiglian maximalmain ils custs cumplains per scolara u scolar dal stgalim correspondent.

³ En cas da dispita decida il departament davart l'attribuziun e davart ils daners da scola.

Art. 3

Contracts tranter instituziuns responsablas per la scola privatas e publicas ston vegnir approvads dal departament.

Collavuraziun
cun instituziuns
privatas ch'èn
responsablas per
la scola

¹⁾ DG 110.100

²⁾ DG 421.000

II. Purschidas da scola e da furmaziun

1. STGALIMS DA SCOLA

Art. 4

Entrada e frequentaziun dal stgalim da la scolina

Entrà en il stgalim da la scolina vegni il cumenzament da l'onn da scola. La scolina sto vegnir frequentada regularmain.

Art. 5

Models dal stgalim secundar I

¹ La furmaziun da classas da nivel sin il stgalim secundar I sto vegnir prendida en mira.

² L'instituziun responsabla per il stgalim secundar I po manar la scola reala e secundara tenor differents models cooperativs.

³ Il departament relascha directivas davart l'organisaziun e per la permeabilitad.

2. OBLIGAZIUN D'IR A SCOLA, LIEU DA SCOLA E FREQUENTAZIUN GRATUITA

Art. 6

Frequentaziun en in'otra instituziun ch'è responsabla per la scola

¹ Sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs po in uffant vegnir admess – en cas motivads – a la scola d'ina outra instituziun ch'è responsabla per la scola. Il cussegl da scola da quella instituziun decida davart l'admissiun sco er davart ils daners da scola, e quai cun il consentiment da l'instituziun responsabla per la scola cedenta.

² Ils daners da scola ed eventuals custs da transport vegnan pajads per regla da l'instituziun cedenta. Las persunas cun la pussanza dals geniturs han da pagar ils daners da scola ed eventuals custs da transport, sche la scola da l'outra instituziun responsabla per la scola vegn frequentada per motivs che sa chattan surtut en l'interess personal dad ellas sezzas u da l'uffant.

Art. 7

Spustament e suspensiun da l'entrada en scolina

¹ Las instituziuns responsablas per la scola pon er admetter al stgalim da la scolina uffants che cumpleneschan il 4. onn da vegliadetgna fin ils 31 da december da l'onn chalendar current.

² Suenten avair tadlà las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola suspender l'entrada en scolina per 1 onn, sch'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola attesta che las premissas per entrar en scolina n'èn betg ademplidas tenor il stadi da svilup e ch'ina scolaziun speziala na vegn betg en dumonda.

Art. 8

¹ Sin dumonda po il cussegl da scola conceder la permissiun per entrar pli baud en scola, premess ch'i saja avant maun in'expertisa dal servetsch psicologic da scola e ch'i na dettia naginas resalvas cunter in'admissiun a la scola.

Spustament e suspensiun da l'entrada en scola primara

² Suentar avair tadlà las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola suspender l'entrada en scolina per 1 onn, sch'ina expertisa dal servetsch psicologic da scola atesta che las premissas per entrar en scola n'èn betg ademplidas tenor il stadi da svilup e ch'ina scolaziun speziala na vegn betg en dumonda.

Art. 9

¹ A scolaras ed a scolars che han adempli l'obligaziun d'ir a scola da 9 onns, che n'han però anc betg terminà il stgalim secundar I, po il cussegl da scola permetter – sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs – da frequentar ulteriurs onns da scola.

Frequentaziun postobligatoria da la scola

² Tgi che lavura manglusamain u tgi che n'observa betg l'urden da scola malgrà in'admoniziun e malgrà in'orientaziun da las persunas cun la pussanza dals geniturs, po vegnir exclus da la scola tras il cussegl da scola.

Art. 10

¹ Sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs po il cussegl da scola decider la relaschada da l'obligaziun d'ir a scola il pli baud suenter 8 onns da scola obligatorics, premess ch'i vegnia absolvida in'otra scolaziun entaifer u ordaifer la scola.

Relaschada anticipada

² L'uffizi decida davart ulteriuras excepziuns e relascha las disposiziuns executivas davart il termin e davart la procedura d'ina relaschada anticipada.

Art. 11

Relaziuns che pretendan in transport da las scolaras e dals scolars èn avant maun, sch'i na po betg vegnir pretendi dad ellas e dad els d'ir a pe a scola, en spezial, sche:

Transport da scolaras e da scolars

- a) la via è spezialmain lunga u privlusa;
- b) igl è avant maun in impediment che engrevgescha considerablamain da far la via senza transport.

3. SCOLAS PRIVATAS ED INSTRUCZIUN PRIVATA

Art. 12

Dretg d'instruir

Persunas d'instrucziun da scolas privatas e per l'instrucziun privata ston ademplir las medemas premissas concernent il dretg d'instruir sco las persunas d'instrucziun da la scola populara publica.

Art. 13

Mesiras en cas da premissas nun-suffizientas

¹ Sche l'instrucziun privata u l'instrucziun en ina scola privata na correspunda betg a las pretensiuns legalas, a las pretensiuns dal plan d'instrucziun u a las cundiziuns, po il departament disponer che questas scolaras e quests scolars midian en la scola publica.

² La regenza po disponer che scolas privatas vegnian serradas, sch'ellas n'adempleschan betg las disposiziuns legalas u las cundiziuns.

III. Organisaziun da la scola

1. GESTIUN ED ORGANISAZIUN

Art. 14

Approvaziun da l'urden da scola

Per esser valaivel sto l'urden da scola vegnir approvà dal departament.

Art. 15

Premissas minimalas a direcziuns da scola

Las direcziuns da scola adempleschan las premissas minimalas, sche:

- a) la direcziun operativa da la scola vegn surdada a las manadras ed als manaders da scola en ils secturs da la pedagogia e da la pedagogia speziala, dal personal, da l'organisaziun, da l'administraziun e da las finanzas e sche las incumbensas correspondentas èn fixadas en in carnet d'obligaziuns;
- b) las manadras ed ils manaders da scola han experientschas professiunalas en il sector pedagogic sco er ina scolaziun supplementara en il sector da la direcziun d'ina scola. L'uffizi decida davart l'equivalenza d'experientschas professiunalas e da scolaziuns d'ordaifer la scola;
- c) il pensum da lavur da la manadra u dal manader da scola per ademplir questa incumbensa importa almain 20 pertschient d'ina piazza. Per calcular il pensum d'occupaziun minimal valan las disposiziuns da la lescha chantunala dal personal;
- d) las directivas dal departament areguard las interfatschas a las instanzas chantunalas vegnan ademplidas.

Art. 16

¹ L'uffizi po declerar occurrenzas e curs da furmaziun supplementara sco obligatorics per las direcziuns da scola.

Obligaziuns da las direcziuns da scola

² Las direcziuns da scola èn obligadas da dar infurmaziuns a l'uffizi.

Art. 17

Per direcziuns da scola che lavuran per differentas instituziuns responsablas per la scola sto ina regulaziun cuminaivla ed unitara dal temp da lavur e da las cumpetenzas vegnir fixada en in contract.

Direcziuns da scola cuminaivlas

Art. 18

Las instituziuns responsablas per la scola èn obligadas da registrar datas statisticas tenor las directivas dal departament.

Registraziun da datas statisticas

2. MANASCHI DA SCOLA**Art. 19**

¹ Ina partiziun da scolina na dastga per regla betg avair dapli che 20 uffants.

Grondezzas maximalas da las partiziuns

² Ina partiziun da scola primara na dastga per regla betg avair dapli che:

24 scolaras e scolaras tar ina partiziun d'ina classa;

20 scolaras e scolaras tar ina partiziun da duas classas;

18 scolaras e scolaras tar ina partiziun da trais classas;

16 scolaras e scolaras tar ina partiziun da quatter classas;

14 scolaras e scolaras tar ina partiziun da tschintg u da sis classas.

³ Ina partiziun da scola secundara na dastga per regla betg avair dapli che:

22 scolaras e scolaras tar ina partiziun d'ina classa;

18 scolaras e scolaras tar ina partiziun da duas u da trais classas.

⁴ Ina partiziun da scola reala na dastga per regla betg avair dapli che:

20 scolaras e scolaras tar ina partiziun d'ina classa;

16 scolaras e scolaras tar ina partiziun da duas u da trais classas.

⁵ Ina partiziun da lavurs a maun e d'economia da chasa na dastga per regla betg avair dapli che:

14 scolaras e scolaras tar ina partiziun d'ina classa;

12 scolaras e scolaras tar ina partiziun da pliras classas.

Art. 20

¹ Las partiziuns na dastgan per regla betg sutpassar ils suandants dumbers minimals:

Grondezzas minimalas da las partiziuns

scolina: 5 uffants

scola primara: 5 scolaras e scolaras

scola reala: 7 scolaras e scolaras

scola secundara: 10 scolaras e scolaras

² Il stgalim secundar I sto avair tut en tut almain 17 scolaras e scolars.

Art. 21

Adattaziun da las grondezzas minimalas e maximalas da las partiziuns, excepziuns

¹ Sche scolaras e scolars da lingua estra, impedids u che dovran in'otra promoziun intensiva vegnan admess ad ina partiziun, sto il dumber maximal admess da scolaras e da scolars vegnir reduci adequatamain. Il departament relascha directivas davart l'execuziun.

² Sin dumonda da l'instituziun responsabla per la scola po il departament conceder ina permissiun limitada per divergiar per in tschert temp dal dumber maximal u minimal da scolaras e da scolars per partiziun.

Art. 22

Occurrenz da scola spezialas

L'instituziun responsabla per la scola po declerar sco obligatoricas occurrenz da scola spezialas che han lieu ils suentermezdis libers u las sondas.

Art. 23

Lecziuns per mez di sin il stgalim primar

¹ Mintga mez di èn per regla admessas sin il stgalim primar maximalmain 4 lecziuns.

² Tranter las lecziuns stoi dar ina pausa d'almain 5 minutas.

Art. 24

Uras da bloc

¹ Durant las uras da bloc ha per regla lieu l'instrucziun. Ultra da quai pon las uras da bloc er vegnir duvradas per purschidas che han in connex cun l'instrucziun, sco l'agid per far leziyas e pensums, la scolaziun musicala da basa u lecziuns da sport supplementaras.

² La realisaziun da purschidas che han in connex cun l'instrucziun po er vegnir surdada a persunas privatas qualifitgadas.

³ Il departament po relaschar directivas per garantir la qualidad.

Art. 25

Dis da congedi

Ils dis da congedi per scolaras e scolars che vegnan concedids da l'instituziun responsabla per la scola pon er vegnir permess en furma da lecziuns singulas. La quantidad totala na dastga betg surpassar 15 dis da scola u il tripel da la dotaziun da lecziuns per emna dal stgalim da scola respectiv.

3. CUNTEGNS DIDACTICS, PLAN D'INSTRUCZIUN E MEDS D'INSTRUCZIUN

Art. 26

Roms d'instrucziun
1. stgalim primar

¹ Ils roms d'instrucziun obligatorics dal stgalim primar èn: la lingua da scola sco emprima lingua, in'ulteriura lingua chantunala sco segunda

lingua, englais, matematica, instrucziun reala/enconuschientscha da la patria, istorgia, geografia, istorgia natirala, religiun, dissegn e furmar, scriver, chant e musica, educaziun sportiva, lavurs a maun (lavurs a maun textil e zambregiar).

² Tematicas e cumpetenzas interdisciplinaras sco educaziun da sanadad, d'ambient e da traffic ston vegnir integradas en ils differents roms d'instrucziun.

Art. 27

¹ Ils roms d'instrucziun obligatorics dal stgalim secundar I èn: la lingua da scola sco emprima lingua, in'ulteriura lingua chantunala sco segunda lingua, englais, matematica (aritmetica, algebra, geometria), uman ed ambient (religiun, enconuschientscha da las religiuns ed etica, instrucziun da la natira, geografia, istorgia/instrucziun civica ed economica, economia da chasa), furmar creativ, lavurs a maun (lavurs a maun textil u zambregiar), chant e musica, educaziun sportiva, enconuschientschas da basa da l'informatica.

2. stgalim
secundar I

² Sco roms d'elecziun obligatorics e sco roms facultativs pon vegnir instruids tar ina participaziun d'almain 5 scolaras e scolars e sche las persunas d'instrucziun necessarias èn avant maun: tecnica d'emprender e da lavurar, chor/orchester, ulteriuras linguas estras (rumantsch, talian, franzos), dissegn geometric, lavur a maun (lavur a maun textil e zambregiar), economia da chasa, scriver cun la tastatura, praticum matematic, praticum en scienza natirala ed en enconuschientschas da la patria, praticum tecnic, teater/gieu figurativ/saut, educaziun sportiva, instrucziun economica.

³ Las linguas naziunalas che n'èn betg menziunadas sco roms obligatorics, ston vegnir purschidas sco roms d'elecziun, independentamain dal dumber da participantas e da participants. En quest connex pon parts dad ellas er vegnir absolvidas sco emnas cumpactas en las regions linguisticas.

⁴ Tematicas e cumpetenzas interdisciplinaras sco educaziun da sanadad, d'ambient, da medias e da traffic sco er talas da la preparaziun da la tscherna da professiun ston vegnir integradas en differents roms d'instrucziun.

⁵ Il departament relascha directivas davart las pussaivladads per renunziar a l'elecziun dals roms respectivs.

Art. 28

Scolas e classas che vegnan manadas en moda bilingua vegnan permessas da la regenza sin basa d'ina dumonda e d'in concept correspondent.

Scolas e classas
che vegnan mana-
das en moda bi-
lingua

Art. 29

¹ La regenza concluda davart l'ediziun u davart la nova elavuraziun d'in med d'instrucziun.

Meds d'instruc-
ziun

² Per meds d'instrucziun che vegnan duvrads probablamain da main che 500 scolaras e scolars pon vegnir realisadas soluziuns pli favuravlas.

³ L'uffizi dispona la reediziun da meds d'instrucziun senza midadas.

⁴ L'uffizi fixescha il pretsch da vendita dals meds d'instrucziun.

4. PURSCHIDAS CUMPLEMENTARAS

Art. 30

Scolas secundaras
da vallada
1. structura

La scola secundara da vallada cumpiglia maximalmain 3 classas che suondan la 6. classa primara. La 3. classa po vegnir manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturidad.

Art. 31

2. reconuschien-
tscha

¹ La regenza decida davart la reconuschientscha d'ina scola secundara sco scola secundara da vallada, sch'il basegn vegn cumprovà.

² La regenza conceda e retira a la scola secundara da vallada la permissiun da manar la 3. classa tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturidad.

Art. 32

3. plan d'instruc-
ziun

¹ Da princip valan il plan d'instrucziun e la tavla da lecziuns da la scola secundara. Divergenzas che vegnan chaschunadas da l'instrucziun en ils roms speziels, ston vegnir preschentadas en in concept e ston vegnir approvadas dal departament.

² L'uffizi po dispensar scolaras e scolars che visitan roms speziels, da frequentar singuls roms dal plan d'instrucziun ordinari da la scola secundara.

³ Sche la 3. classa vegn manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturidad, vegnan applitgads conform al senn il plan d'instrucziun e la tavla da lecziuns da la scola chantunala.

Art. 33

4. garanzia da la
qualitad

Sch'ina classa vegn manada tenor las disposiziuns federalas per scolas da maturidad, ston vegnir adimplidas las suandantas cundiziuns per garantir la qualitad da la scolaziun:

- a) las persunas d'instrucziun frequentan occurrenzas da furmazium supplementara per persunas d'instrucziun da las scolas medias dal Grischun conform a las premissas per scolas medias privatas;
- b) las scolaras ed ils scolars ston vegnir preparads uschia ch'els pon entrar a la fin da la 3. classa en ina scola media dal Grischun, per regla senza ch'els stoppian repeter in onn da scola;
- c) las absolventas ed ils absolvents d'ina 3. classa ston frequentar per regla avant che cumenzar cun la 4. classa d'ina scola media dal

Grischun in curs intensiv da lingua tudestga che sto vegnir definì dal departament. Il chantun surpiglia ils custs dal curs.

Art. 34

¹ L'admissiun da scolaras e da scolars en ina classa da talent è colliada cun premissas che vegnan fixadas dal departament. Classas da talent

² Classas da talent pon vegnir manadas mo sin il stgalim secundar I.

Art. 35

¹ Las instituziuns responsablas per la scola mettan a disposiziun ina instrucziun da promoziun per scolaras e scolars da lingua estra. En cas da basegn installleschan ellas classas da scolarisaziun per scolaras e scolars da lingua estra. Purschidas supplementaras per uffants da lingua estra

² L'instrucziun da promoziun per scolaras e scolars da lingua estra ha per regla lieu durant il temp d'instrucziun ordinari.

³ L'instrucziun sto vegnir dada en unitads entiras u en mesas unitads.

Art. 36

¹ Uffants da naziunalitad betg svizra che vegnan instruids da lur consulats sin agens custs en la lingua, en l'istorgia ed en la cultura da lur pajais duessan sche pussaivel survegnir il temp necessari er durant l'instrucziun ordinaria. Promoziun speziala d'uffants da lingua estra en lur lingua e cultura

² Per quest intent mettan las instituziuns responsablas per la scola a disposiziun gratuitamain las localitads d'instrucziun.

Art. 37

¹ Purschidas da time-out ston vegnir installadas da las instituziuns responsablas per la scola sco partiziuns che vegnan manadas en moda separada. Purschidas da time-out

² Purschidas da time-out servan a scolar per in tshert temp sco er ad observar ed a sviluppar la personalitad da scolaras e da scolars cun in cumportament extraordinari.

³ La durada dastga surpassar 3 mais mo en cas excepziunals motivads.

⁴ Sche pussaivel sto vegnir intermediada la materia da la classa regulara. La finamira è la reintegraziun en la classa regulara.

5. PROMOZIUN E MIDADA DA STGALIM

Art. 38

¹ Las decisiuns da promoziun han primarmain l'intent da promover l'emprender. Promoziun, princips

² En in giudicament cumplexsiv da las scolaras e dals scolars ston – per la promoziun – vegnir resguardads commensuradamain er facturs sco l'existenza d'ina lingua estra sco er il stadi da svilup corporal e spiertal.

³ Las personas cun la pussanza dals geniturs sco er las scolaras ed ils scolars vegnan integrads conform al stgalim en ils process da giudicament e da decisiun.

Art. 39

Promoziun
periclitada

Sche la promoziun è periclitada, orientescha la persuna d'instrucziun da classa las personas cun la pussanza dals geniturs en scrit il pli tard 12 emnas avant la fin da l'onn da scola.

Art. 40

Nunpromoziun

¹ Per scolaras e scolars che n'èn betg en cas da suandar l'instrucziun tenor il plan d'instrucziun e che na cuntanschan betg la finamira da l'instrucziun e da l'emprender d'ina classa po vegnir decretada la nunpromoziun la fin da l'onn da scola.

² La decisiun da la nunpromoziun vegn communitgada da la persuna d'instrucziun da classa en scrit a las personas cun la pussanza dals geniturs ensemen cun l'indicaziun dals meds legals il pli tard 20 dis avant la fin da l'onn da scola.

Art. 41

Cuntinuaziun da
l'onn da scola en
la classa pli bassa

Sch'ina scolara u in scolar è surdumandà, po il cussegl da scola – cun il consentiment da las personas cun la pussanza dals geniturs e da la persuna d'instrucziun da classa – concluder excepziunalmain durant l'emprim semester che la scolara u il scolar stoppia midar en la classa pli bassa.

Art. 42

Sursigilir ina
classa

Sin basa d'in rapport da la persuna d'instrucziun da classa davart la prestaziun e davart il stadi da svilup d'ina scolara u d'in scolar po il cussegl da scola approvar la dumonda da las personas cun la pussanza dals geniturs da sursigilir ina classa. En cas d'intschertezzas u sch'i na po betg vegnir cuntanschì in accord tranter las parts participadas, po vegnir consultà il servetsch psicologic da scola.

Art. 43

Procedura
d'admissiun

¹ La procedura d'admissiun duai da princip succeder senza examen e garantir che las scolaras ed ils scolars vegnan assegnads a la scola reala u a la scola secundara tenor lur qualificaziun.

² L'uffizi relascha directivas davart la procedura d'admissiun.

6. MESIRAS DA LA PEDAGOGIA SPEZIALA

Art. 44

¹ La promoziun integrativa cumpiglia la promoziun sco prevenziun, la promoziun senza adattaziun da las finamiras da l'instrucziun e la promoziun cun adattaziun da las finamiras da l'instrucziun.

Purschidas da la scolaziun e da la promoziun

² Las mesiras pedagogic-terapeuticas cumpiglian la logopedia e la terapia psicomotorica.

³ L'instrucziun en il rom da la scolaziun speziala cumpiglia la promoziun e la scolaziun d'uffants e da giuvenils che n'èn betg en cas da suandar a vista mesauna ed a lunga vista l'instrucziun en la scola regulara malgrà las mesiras simplas.

⁴ L'assistenza che tutga tiers cumpiglia las purschidas da structuradas dal di, la dimora stazionara e la tgira en instituziuns da la scolaziun speziala. Ella po er cumpigliar las fins d'emna u las vacanzas.

⁵ Las mesiras en cas d'in grond basegn da promoziun cumpiglian l'educaziun prescolara pedagogic-curativa, la logopedia en la vegliadetgna prescolara e suenter ch'il temp da scola obligatoric è ademplì, l'audiopedagogia sco er las mesiras en cas da donns da la vesida.

⁶ L'assistenza stazionara d'uffants cun impediments considerabels avant lur entrada en scolina cumpiglia las purschidas da structuradas dal di, la dimora e la tgira.

Art. 45

¹ Sco integrativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala la part principala da l'instrucziun ha lieu en la classa regulara.

Furmas da la scolaziun e da la promoziun

² Sco parzialmain integrativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala singulas unitads da l'instrucziun han lieu ordaifer la classa regulara en furma d'ina instrucziun da gruppa u d'ina instrucziun individuala.

³ Sco separativa vala quella furma da la scolaziun e da la promoziun, tar la quala la part principala da l'instrucziun ha lieu ordaifer la classa regulara.

Art. 46

Per garantir las mesiras simplas, en spezial la promoziun da la prevenziun, vegnan las instituziuns responsablas per la scola animadas d'engaschar ina persuna spezialisada per la pedagogia curativa per almain duas unitads d'instrucziun per emna per partizun dal stgalim da scolina e dal stgalim primar.

Garanzia da la purschida simpla da la pedagogia speziala

Art. 47

Proceduras
concernent las
mesiras da la
pedagogia
speziala
1. en general

¹ La decisiun concernent la realisaziun da mesiras da la pedagogia speziala sto vegnir prendida cun tegnair quint dal bainstar e da las pussaivladads da sa sviluppar da la scolara u dal scolar sco er resguardond ils conturns da la scola e l'organisaziun da la scola.

² L'opportunitad da las mesiras ordinadas sto vegnir examinada periodicamain. Eventualmain ston quellas vegnir midadas u terminadas.

³ Las persunas cun la pussanza dals geniturs ston vegnir integradas en la procedura da decisiun concernent las mesiras da la pedagogia speziala.

Art. 48

2. en il sectur
simpl

¹ Il scleriment en il sectur simpel vegn fatg dals posts spezialisads reconuschids dal departament, sche:

- a) igl existan intschertezzas u i na po betg vegnir cuntanschi in accord tranter las parts participadas davart la realisaziun da mesiras da la pedagogia speziala;
- b) las finamiras da l'instrucziun duain vegnir adattadas;
- c) igl è necessari da realisar mesiras pedagogic-terapeuticas.

² La deliberaziun da scolaras e da scolars da singuls roms dovra la permissiun da l'uffizi.

Art. 49

3. en il sectur
pretensius

¹ Las mesiras da la pedagogia speziala en il sectur pretensius vegnan garantidas da l'uffizi.

² L'ordinaziun da mesiras pretensiusas da la pedagogia speziala premetta ch'il post spezialisà da l'uffizi u che terzas persunas incumbensadas da l'uffizi hajan fatg ils scleriments necessaris. L'annunzia per laschar far quests scleriments sto vegnir fatga da las persunas cun la pussanza dals geniturs.

Art. 50

Incaricas da
prestaziun

Las incaricas da prestaziun ad instituziuns da la scolaziun speziala valan per regla 4 onns. Ellas reglan en spezial il gener, la qualitad e la quantitad da la purschida, la qualificaziun dal personal, la controlla da las prestaziuns che vegnan messas a quint ed ils princips da l'indemnisaziun da las prestaziuns.

Art. 51

Scolaras e scolars
cun talents extra-
ordinaris

¹ Sche necessari installeschan las instituziuns responsablas per la scola purschidas spezialas per scolaras e scolars che han talents extraordinaris. Questa incumbensa po er vegnir surdada a terzas persunas.

² Ad uffants che profitan da talas purschidas sto sche necessari vegnir dà il temp necessari er durant il temp d'instrucziun usità.

³ Da las personas cun la pussanza dals geniturs po vegnir incassada ina contribuziun adequata.

7. ASSICURANZA

Art. 52

Las scolaras ed ils scolars ston vegnir assicurads cunter accidents en scola, tar occurrenzas da scola e sin via a scola per las suandantas prestaziuns minimalas: Assicuranza
cunter accidents

- cas da mort	fr. 10 000	
- invaliditad	fr. 150 000	350 pertschient cumulativ

Art. 53

La summa da garanzia per donn da personas e per donn materials sto importar ensemen almain 5 milliuns francs per cas da donn. Assicuranza da
responsabladad

IV. Las scolaras ed ils scolars

Art. 54

Avant che prender la decisiun sin exclusiun da la scola sto il cussegl da scola dar la pussaivladad a las personas cun la pussanza dals geniturs da prender posiziun en scrit u a bucca. El po desister da quai, sch'igl è necessari d'agir immediatamain. Exclusiun da la
scola

V. Las personas d'instrucziun

1. ENGASCHAMENT ED OBLIGAZIUNS

Art. 55

¹ Sco persona d'instrucziun è elegibla tgi che posseda in certificat da qualificaziun che correspunda al reglament da furmaziun correspondent, relaschà da la conferenza svizra dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP). Dretg d'instruir

² En cas da certificats da qualificaziun esters sto vegnir inoltrada a l'uffizi la verificaziun da l'equivalenza da la CDEP.

Art. 56

L'uffizi po organisar curs da furmaziun supplementara e dietas da lavur per personas d'instrucziun e declerar la participaziun sco obligatorica. El po er declerar sco obligatorica la participaziun a curs ed a dietas da lavur che vegnan arranschads d'organisaziuns professunalas. Curs da furma-
ziun supplemen-
tara obligatorics

Art. 57

Curs da furma-
ziun supplemen-
tara facultativs

Curs da furmaziun supplementara facultativs han lieu durant il temp liber da scola respectivamain da scolina.

Art. 58

Congedi da
furmaziun
supplementara

¹ Il congedi da furmaziun supplementara premetta che la persuna d'instrucziun haja frequentà sin basa facultativa durant sia activitad d'instrucziun vertenta curs da furmaziun supplementara che han durà tut en tut almain mez uschè ditg sco il congedi dumandà.

² Il manaschi da scola na dastga betg vegnir pregiuditgà tras il congedi.

Art. 59

Facilitaziun da
vegliadetgna

¹ A persunas d'instrucziun cun in pensum cumplain vegn concedida a partir dal 55avel onn da vegliadetgna ina facilitaziun da vegliadetgna da 2 unitads d'instrucziun per emna ed a partir dal 60avel onn da vegliadetgna ina tala da 3 unitads d'instrucziun per emna. La facilitaziun da vegliadetgna vegn concedida davent dal cumenzament da l'onn da scola, en il qual la persuna d'instrucziun cumpletescha il 55avel respectivamain il 60avel onn da vegliadetgna.

² La facilitaziun da vegliadetgna vala er per persunas d'instrucziun ch'èn engaschadas tar pliras instituziuns responsablas per la scola.

Art. 60

Schliaziun da la
relaziun da lavur

La schliaziun ordinaria da la relaziun d'engaschament sto succeder per la fin da l'onn da scola. Ella sto vegnir communitgada en scrit a la persuna d'instrucziun respectivamain a l'instituziun responsabla per la scola fin la fin da mars.

2. SALARISAZIUN**Art. 61**

Augment dals
stgalims dal salari
minimal

¹ Suenten il salari inicial suondan 21 stgalims da salari annuals. Ils emprims trais stgalims da salari importan mintgamai 4, ils proxims nov mintgamai 3, ils proxims sis mintgamai 2 ed ils ultims trais mintgamai 1 pertschient da l'emprim stgalim da salari.

² Las instituziuns responsablas per la scola pon er fixar ina regulaziun concernent il svilup dal salari analogamain al dretg chantunal da personal.

VI. Finanziaziun da las scolas

1. PRINCIP

Art. 62

¹ Per eruir las contribuziuns chantunalas a corporaziuns da vischnancas vegn la forza finanziaria da las vischnancas participadas validada proporziunalmain a lur dumber d'abitantas e d'abitants. Tariffas da la forza finanziaria

² Sco basa dal dumber d'abitantas e d'abitants da las vischnancas serva l'ultima statistica federala disponibla dal stadi annual da la populaziun (STATPOP).

³ La basa statistica per eruir las taxas da contribuziun decisivas per las corporaziuns da vischnancas u per ils circuls vegnan actualisadas mintga 2 onns.

2. CONTRIBUZIUNS DAL CHANTUN E DA LAS INSTITUZIUNS RESPONSABLAS PER LA SCOLA

Art. 63

Il chantun assegna las pauschalas per la scola regulara a las instituziuns responsablas per la scola cun almain in pajament a quint e cun in pajament final per onn da scola. Decisivs èn las scolaras ed ils scolars che vegnan instruids da l'instituziun responsabla per la scola il di da referenza da la dumbraziun da las scolaras e dals scolars. Assegn da las pauschalas per la scola regulara

Art. 64

¹ Il dretg da survegnir contribuziuns per il proxim onn da scola han las instituziuns responsablas per la scola, che han installà ina direcziun da scola fin ils 31 da fanadur. Pauschala per la direcziun da la scola

² Las instituziuns responsablas per la scola èn obligadas d'annunziar a l'uffizi midadas ch'èn relevantas per il dretg da survegnir contribuziuns sco er midadas tar il persunal da las direcziuns da scola entaifer 20 dis.

³ Las contribuziuns a las direcziuns da scola regiunalas vegnan pajadas a las singulas instituziuns responsablas per la scola tenor lur dumber da scolaras e da scolars.

Art. 65

¹ Il lieu da scola è quel lieu, nua ch'i vegn instruida la gronda part da las lecziuns per emna d'ina partiziun. Pauschala supplementara per scolas pitschnas

² In lieu da scola vala sco periferic:

- a) sch'el sa chatta ordaifer in territori d'abitadi serrà u en ina situaziun allontanada ed i na sa chatta en ina vischinanza adequata nagin lieu 1. lieu da scola periferics

da scola che ha la medema lingua da scola u il medem stgalim da scola; u

b) sche l'intschess è fitg grond e la maioritad da las scolaras e dals scolars ha ina lunga via da scola.

³ Il departament fa mintga onn ina glista da las instituziuns responsablas per la scola che han lieus da scola periferics. Per far la glista vala la situaziun da l'october da l'onni precedent.

Art. 66

2. calculaziun

¹ Las tariffas da partenza da las pauschalas supplementaras per scolas pitschnas importan per il stgalim primar maximalmain 12 000 francs e per il stgalim secundar I maximalmain 3 000 francs. Decisiv è il dumber total da scolaras e da scolars al lieu da scola.

² Il product or dal dumber da scolaras e da scolars multiplitgà cun la tariffa da partenza respectiva tenor l'alineia 1 sa reducescha linearmain cun il dumber da scolaras e da scolars a 0 francs tar 66 scolaras e scolars.

Art. 67

Pauschala supplementara per scolas secundaras da vallada

Imputablas sco pauschala supplementara per scolas secundaras da vallada èn sulettamain quellas lecziuns ch'èn vegnidas dadas effectivamain.

Art. 68

Contribuziun da la vischnanca e dals geniturs a la scolaziun speziala

La participaziun als custs da las instituziuns responsablas per la scola importa 21 francs per di chalendar. La participaziun da las persunas cun la pussanza dals geniturs als custs per l'alimentaziun e per l'assistenza importa per di da dimora 10 francs en cas d'ina scolaziun speziala interna e 5 francs en cas d'ina scolaziun speziala externa.

Art. 69

Contribuziun per ina furnaziun supplementara obligatorica e per in congedi da furnaziun supplementara
1. princip

¹ Als suandants custs per la furnaziun supplementara obligatorica e per il congedi da furnaziun supplementara paja il chantun contribuziun:

- a) custs dal curs;
- b) custs da la substituziun.

² Las tariffas da partenza per calcular las contribuziun als custs da la substituziun correspondan a 138 pertschient da la salarisaziun iniciala d'ina persuna d'instrucziun da la categoria da persunas d'instrucziun respectiva. Ellas ston vegnir multiplitgadas cun la procentuala da la classa da forza finanziaria da la vischnanca.

³ Las instituziuns responsablas per la scola surpiglian ils suandants custs:

- a) la salarisaziun da la persuna d'instrucziun e da sia substituziun;
- b) ils custs da viadi sco er ils custs da l'alloschi e da l'alimentaziun ordaifer, e quai tenor ina tariffa che vegn fixada dal departament.

⁴ En cas d'ina furnaziun supplementara obligatorica surpiglia il chantun supplementarmain ils custs dals documents dal curs.

⁵ Ils curs da furmaziun supplementara ch'èn obligatorics ston vegnir frequentads per regla per almain la mesadad en il temp liber d'instrucziun. La durada da la substituziun vegn fixada dal departament.

Art. 70

L'uffizi po colliar il pajament da las contribuziuns cun la cundiziun che la furmaziun supplementara vegnia terminada cun success.

2. premissas per survegnir contribuziuns

Art. 71

Il chantun sa participescha als custs da transport per la via da scola. Betg imputabels n'èn ils custs da transport per viadis durant il temp da scola tranter differents lieus da scola.

Contribuziuns als custs da transport

VII. Instanzas

Art. 72

¹ L'inspecturat ha en spezial las suandantas incumbensas:

Inspecturat,
incumbensas

- a) controllar, sche las instituziuns responsablas per la scola realiseschan ed observan las prescripziuns chantunalas ed ils standards da qualitat;
- b) evaluar periodicamain las scolas popularas;
- c) cussegljar persunas d'instrucziun, direcziuns da scola ed autoritads communalas da scola en dumondas da l'instrucziun, da la planisaziun da scola, da la furmaziun supplementara e dal management da conflicts.

² L'uffizi relascha directivas davart l'organisaziun, davart las obligaziuns e davart las incumbensas e divide il territori chantunal en districts d'inspecturat, resguardond en quest connex las regiuns linguisticas.

Art. 73

¹ Il servetsch psicologic da scola cusseglia e sustegna uffants e giuvenils, geniturs, persunas d'instrucziun, direcziuns da scola, autoritads communalas da scola ed instituziuns da l'agid per uffants e per giuvenils a superar problems da scola, da svilup e d'educaziun.

Servetsch psicologic da scola,
incumbensas

² Il servetsch psicologic da scola fa scleriments e cussegliaziuns en cas da problems d'emprender, da prestaziun, da cumportament e da svilup sco er en cas da dumondas da la carriera da furmaziun d'uffants e da giuvenils.

³ Ultra da l'agid en il cas singul cooperescha il servetsch psicologic da scola tar la prevenziun da problems da scola, da svilup e d'educaziun.

⁴ L'uffizi relascha directivas davart l'organisaziun, davart las obligaziuns e davart las incumbensas dal servetsch psicologic da scola e divide il territori chantunal en regiuns da cussegliaziun.

VIII. Disposiziuns finalas**Art. 74**

Aboliziun dal dretg vertent

¹ Cun l'entrada en vigur da questa ordinaziun vegnan abolids ils suandants relaschs:

- a) ordinaziun davart l'admissiun d'uffants da quatter onns en scolina dals 19 da mars 1996;
- b) conclus da la regenza davart l'elegibladad da mussadras dals 8 da mars 1994;
- c) ordinaziun davart la surveglianza da las scolinas en il chantun Grischun dals 27 d'october 1998;
- d) ordinaziun davart la promoziun d'uffants cun impediments en las scolinas dal chantun Grischun dals 2 da fanadur 1996;
- e) ordinaziun davart las prestaziuns d'assicuranza per mussadras ed uffants en scolina dals 29 da zercladur 1992;
- f) ordinaziun per manar ed organisar il stgalim superiur da la scola populara dals 27 d'october 1998;
- g) ordinaziun davart l'organisaziun da classas pitschnas dals 6 da mars 2001;
- h) ordinaziun davart il pajament da contribuziuns per las direcziuns da scolas (ordinaziun davart las direcziuns da scolas) dals 9 da favrer 2009;
- i) ordinaziun davart l'elegibladad da persunas d'instrucziun per classas pitschnas, scolas realas e scolas secundaras sco er da persunas d'instrucziun da roms spezials dals 15 da matg 2001;
- j) disposiziuns executivas per conceder e subvenziunar congedis da perfecziunament dals magisters da las scolas popularas dals 19 da mars 1991;
- k) ordinaziun davart la promoziun a las scolas popularas dal chantun Grischun (ordinaziun da promoziun) dals 15 da matg 2001;
- l) ordinaziun davart la procedura d'admissiun al stgalim superiur da la scola populara (ordinaziun d'admissiun) dals 17 da zercladur 1996;
- m) ordinaziun davart il subvenziunament da stabiliments da scola e da sport da scola (ordinaziun davart la construcziun da scolas) dals 29 da zercladur 2010;
- n) ordinaziun davart il perfecziunament e la furmaziun supplementara da las persunas d'instrucziun da las scolas popularas e scolinas dals 27 d'october 1998;
- o) ordinaziun davart la surveglianza da scola en il chantun Grischun dals 27 d'october 1998;
- p) ordinaziun davart las prestaziuns d'assicuranza per scolaras e scolaras e per persunas d'instrucziun dals 20 da matg 1975;
- q) ordinaziun davart la promoziun linguistica d'uffants da lingua estra en las scolinas e las scolas popularas dal chantun Grischun dals 25 da zercladur 1996;

r) ordinaziun davart la scolaziun speziala dals 27 da november 2007.

² Sche relaschs vertents renvieschan a disposiziuns che vegnan abolidas tras questa ordinaziun, vegnan applitgadas las disposiziuns correspondentas da questa ordinaziun.

Art. 75

Questa ordinaziun entra en vigur il 1. d'avust 2013.

Entrada en vigur